

SESSION ORDINAIRE 2020-2021

3 DÉCEMBRE 2020

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**relative à l'accessibilité pour les
personnes en situation de handicap des
bâtiments ouverts au public
en Région de Bruxelles-Capitale**

(déposée par Mmes Céline FREMAULT (F), Victoria
AUSTRÆT (F), Françoise DE SMEDT (F),
Bianca DEBAETS (N) et Aurélie CZEKALSKI (F))

Développements

En Belgique, les personnes à mobilité réduite représentent 30 % de la population. Parmi elles, on retrouve les personnes porteuses d'un handicap moteur ou psychique, mais également les personnes malvoyantes ou malentendantes, les personnes âgées, les personnes blessées temporairement, les personnes présentant une déficience mentale ou même les parents avec une poussette.

En raison de leur mobilité réduite, ces personnes rencontrent encore trop souvent des difficultés à se rendre et se repérer dans des bâtiments accueillant du public.

Or, une personne qui n'a pas accès à des services, des biens, des informations parce qu'elle ne peut se rendre dans les lieux qui les fournissent est, par définition, exclue de la vie sociale.

Si on adopte le paradigme social qui postule que les problèmes des personnes handicapées découlent moins de la nature de leur handicap que de la manière dont la société est organisée, il est du devoir des autorités publiques de lever un maximum d'obstacles qui empêchent les personnes en situation de handicap d'exercer leur droit de participer pleinement à la vie sociale dans toutes ses facettes.

GEWONE ZITTING 2020-2021

3 DECEMBER 2020

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende de toegankelijkheid voor personen
met een handicap van de gebouwen in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest
die openstaan voor het publiek**

(ingediend door mevrouw Céline FREMAULT (F),
mevrouw Victoria AUSTRÆT (F), mevrouw Françoise
DE SMEDT (F), mevrouw Bianca DEBAETS (N) en
mevrouw Aurélie CZEKALSKI (F))

Toelichting

In België vertegenwoordigen de personen met beperkte mobiliteit 30 % van de bevolking. Onder hen vinden we de personen met een motorische of fysieke handicap maar ook de slechtzienden of slechthorenden, de bejaarden, de personen met tijdelijke verwondingen, de personen met een mentale handicap of zelfs de ouders met een kinderwagen.

Ingevolge hun beperkte mobiliteit ondervinden deze personen nog te vaak moeilijkheden om zich te begeven naar en zich te oriënteren in publiek toegankelijke gebouwen.

Een persoon echter die geen toegang heeft tot diensten, goederen, informatie omdat hij zich niet kan begeven naar de plaatsen die deze verlenen wordt per definitie uitgesloten uit het maatschappelijk leven.

Indien men het sociaal paradigma aanneemt ervan uitgaand dat de problemen van de personen met een handicap minder voortkomen uit de aard van hun handicap dan wel uit de manier waarop de maatschappij georganiseerd is, is het de taak van de overheid een maximum aan hindernissen waardoor de persoon met een handicap zijn recht om ten volle deel te nemen aan het maatschappelijk leven in alle facetten niet kan uitoefenen op te heffen.

Au niveau des bâtiments accueillant du public, si des efforts sont faits à Bruxelles concernant le bâti neuf ou soumis aux permis d'urbanisme, des écueils subsistent, et le bâti existant passe, lui, sous le radar.

La présente proposition de résolution vise à améliorer l'accessibilité des bâtiments ouverts au public en Région de Bruxelles-Capitale.

Cadre légal

Cadre légal transnational

Différents textes transnationaux rappellent que toute discrimination fondée, entre autres, sur le handicap est interdite (la Déclaration universelle des droits de l'homme, la Convention européenne des droits de l'homme et des libertés fondamentales, la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne).

De plus, dans son article 9 relative à l'accessibilité, la Convention de l'Organisation des Nations Unies (ONU) du 30 mars 2007 relative aux droits des personnes handicapées, et ratifiée par la Belgique le 2 juillet 2009, précise que les États doivent prendre des mesures adéquates pour assurer aux personnes handicapées, sur la base de l'égalité avec les autres, l'accès à l'environnement physique, aux transports, à l'information et à la communication, y compris aux systèmes et technologies de l'information et de la communication, et aux autres équipements et services ouverts ou fournis au public, tant dans les zones urbaines que rurales. Ces mesures, parmi lesquelles figurent l'identification et l'élimination des obstacles et barrières à l'accessibilité, s'appliquent, entre autres :

a. aux bâtiments, à la voirie, aux transports et autres équipements intérieurs ou extérieurs, y compris les écoles, les logements, les installations médicales et les lieux de travail.

Suite à la ratification de la Convention, le Comité des droits des personnes handicapées des Nations Unies émet des recommandations tous les quatre ans. Les dernières sont en cours d'élaboration mais – le cadre législatif belge et bruxellois ayant peu évolué en cinq ans – celles émises en 2014 restent éclairantes en ce qui concerne l'accessibilité (article 9) :

21. Le Comité s'inquiète de l'insuffisance d'accessibilité pour les personnes handicapées, qu'il n'existe pas de plan national avec des objectifs chiffrés clairs, et que le manque d'accessibilité ne soit pas suffisamment considéré comme un problème. Il constate que les mesures gouvernementales se sont focalisées principalement sur l'accessibilité pour les personnes ayant un handicap physique et qu'il n'y a guère de mesures qui favorisent l'accessibilité des personnes handicapées auditives, visuelles, intellectuelles ou psychosociales.

Op het niveau van de voor het publiek toegankelijke gebouwen zijn er ondanks de inspanningen die in Brussel geleverd werden met betrekking tot de nieuwe of aan een stedenbouwkundige vergunning onderworpen gebouwen, nog steeds struikelblokken en de bestaande gebouwen worden hierbij uit het oog verloren.

Dit voorstel van resolutie wil de toegankelijkheid van de publiek toegankelijke gebouwen verbeteren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Wettelijk kader

Transnationaal wettelijk kader

Verschillende transnationale teksten herinneren eraan dat elke vorm van discriminatie, onder andere op grond van handicap verboden is (de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie).

Bovendien preciseert het Verdrag van de Verenigde Naties (VN) van 30 maart 2007 inzake de rechten van personen met een handicap en geratificeerd door België op 2 juli 2009, in artikel 9 betreffende de toegankelijkheid, dat de Staten passende maatregelen moeten treffen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, informatie en communicatie, met inbegrip van informati- en communicatietechnologieën en -systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Deze maatregelen, die mede de identificatie en bestrijding van obstakels en drempels voor de toegankelijkheid omvatten, zijn onder andere van toepassing op :

a. gebouwen, wegen, vervoer en andere voorzieningen in gebouwen en daarbuiten, met inbegrip van scholen, huisvesting, medische voorzieningen en werkplekken.

Ingevolge de ratificering van het Verdrag brengt het VN-comité voor de rechten van personen met een handicap Aanbevelingen uit om de vier jaar. De laatste aanbevelingen worden thans uitgewerkt maar – het Belgisch en Brussels wetgevend kader is weinig geëvolueerd in vijf jaar – de aanbevelingen van 2014 blijven verhelderend op het vlak van de toegankelijkheid (artikel 9) :

21. Het Comité is bezorgd over de tekortkomingen op het vlak van toegankelijkheid voor personen met een handicap, over het feit dat er geen nationaal plan bestaat met duidelijk becijferde doelstellingen en over het feit dat de tekortkomingen op het vlak van toegankelijkheid onvoldoende als een probleem worden gezien. Het Comité stelt vast dat de overheidsmaatregelen hoofdzakelijk gefocust zijn op de toegankelijkheid voor personen met een fysieke handicap en dat er nauwelijks maatregelen zijn die de toegankelijkheid bevorderen voor personen met een auditieve, visuele, intellectuele of psychosociale handicap.

22. Le Comité recommande à l'État partie d'adopter un cadre juridique avec des objectifs précis et obligatoires en matière d'accessibilité, tels que bâtiments, routes et transports, services et accessibilité numérique. Ce cadre juridique devrait également assurer le suivi de l'accessibilité et un calendrier concret pour ce suivi, et évaluer les modifications progressives apportées à ces infrastructures. Des sanctions dissuasives doivent être intégrées dans le cadre juridique en cas de non-respect de ces dispositions. Le Comité prie instamment l'État partie que les autorités publiques qui fournissent les certificats de construction reçoivent une formation sur l'accessibilité et la conception universelle. A ce sujet, le Comité recommande à l'État partie d'élaborer une stratégie cohérente en matière d'accessibilité avec un plan national et des objectifs chiffrés clairs à courte, moyenne et à longue échéance. Il recommande de promouvoir tous les aspects de l'accessibilité, conformément à la Convention et à la lumière du Commentaire général n° 2, incluant l'accessibilité à la langue des signes, couvrant tout le pays en matière de langue des signes, sur un pied d'égalité avec les autres citoyens dans les différentes langues officielles et différentes formes de communication, quel que soit leur lieu de résidence dans le pays en termes d'accès aux services publics, avec une attention toute particulière aux procédures relatives à l'application de la loi et de la justice.

Cadre légal national

En Belgique, bien que la Constitution n'aborde pas le handicap, elle proclame l'égalité des Belges. Le 10 juillet 2020, le Sénat belge a voté un texte insérant une disposition spécifique en faveur des personnes handicapées dans la Constitution. Le texte est le suivant : Il est inséré, dans le titre II de la Constitution, un article 22ter rédigé comme suit : « Art. 22ter. Chaque personne en situation de handicap a le droit à une pleine inclusion dans la société, y compris le droit à des aménagements raisonnables. La loi, le décret ou la règle visée à l'article 134 garantissent la protection de ce droit. ». La Chambre doit encore voter ce texte.

La loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination interdit les discriminations fondées entre autres sur l'état de santé actuel ou futur, un handicap, une caractéristique physique ou génétique.

Cependant, à l'inverse de certaines dispositions légales à l'étranger, la loi belge anti-discrimination n'impose pas une obligation générale d'accessibilité.

Cadres légaux nationaux étrangers

Dans la législation britannique, la non-accessibilité d'un bâtiment ouvert au public constitue une discrimination.

22. Het Comité beveelt de verdragsluitende Staat aan een wettelijk kader goed te keuren dat welomschreven en verplichte doelstellingen inzake toegankelijkheid vaststelt voor gebouwen, wegen, vervoermiddelen, diensten en digitale toegankelijkheid. Het wettelijk kader zou ook moeten zorgen voor de follow-up van de toegankelijkheid, een concreet tijdschema voor die follow-up en een evaluatie van de veranderingen die geleidelijk in die infrastructuur worden aangebracht. Het wettelijk kader moet voorzien in ontradende sancties in geval van niet naleving van de bepalingen. Het Comité dringt er bij de verdragsluitende Staat op aan dat de overheden die de bouwcertificaten afgeven, een opleiding inzake toegankelijkheid en universeel ontwerp krijgen. In dat verband beveelt het Comité de verdragsluitende Staat aan om een coherente strategie inzake toegankelijkheid uit te stippelen aan de hand van een nationaal plan en duidelijke cijferdoelstellingen op korte, middellange en lange termijn. Het Comité beveelt aan om, in overeenstemming met het Verdrag en in het licht van Algemeen Commentaar nr. 2, alle aspecten van de toegankelijkheid te bevorderen, met inbegrip van de toegankelijkheid tot de gebarentaal, het gebruik van die taal in het hele land en op gelijke voet met de andere burgers in de verschillende officiële talen en verschillende communicatievormen, ongeacht hun woonplaats in het land, wat de toegang tot de openbare diensten betreft, met bijzondere aandacht voor de procedures betreffende de toepassing van de wet en de rechtspraak.

Nationaal wettelijk kader

De Belgische Grondwet spreekt weliswaar niet van handicaps, maar wel van de gelijkheid van de Belgen. Op 10 juli 2020 heeft de Belgische Senaat een tekst goedgekeurd die een specifieke bepaling ten gunste van personen met een handicap in de Grondwet opneemt. De tekst luidt als volgt : « In titel II van de Grondwet wordt een artikel 22ter ingevoegd, luidende : « Art. 22ter. Iedere persoon met een handicap heeft recht op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen. De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht. ». De Kamer van Volksvertegenwoordigers moet de tekst nog goedkeuren.

De wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie verbiedt discriminaties op grond van huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst.

In tegenstelling tot sommige wetsbepalingen die in andere landen van kracht zijn, legt de Belgische antidiscriminatiewet evenwel geen algemene verplichting inzake toegankelijkheid op.

Nationale wettelijke kaders van andere landen

Volgens de Britse wetgeving is de niet-toegankelijkheid van een voor het publiek toegankelijk gebouw een vorm van discriminatie.

En France, l'accessibilité de l'ensemble des bâtiments (publics ou privés) ouverts au public a fait l'objet d'une réglementation générale contraignante. Il s'agit de la loi « pour l'égalité des droits et des chances, la participation et la citoyenneté des personnes handicapées », dite « loi handicap » adoptée le 11 février 2005. Cette loi crée l'obligation de mise en accessibilité des bâtiments et des transports dans un délai maximum de 10 ans. L'accessibilité est pensée quel que soit le handicap (physique, sensoriel, mental, psychique, cognitif, polyhandicap) et concerne des locaux d'habitation neufs, privés ou publics, et dans certains cas, des locaux d'habitation existants lorsqu'ils sont l'objet de travaux.

La loi impose une attestation de conformité en fin de chantier réalisée par un tiers indépendant, elle limite les possibilités de dérogation (la dérogation globale n'est plus possible). Des sanctions sont fixées en cas de non-respect de ces règles : fermeture de l'établissement ne respectant pas le délai de mise en accessibilité, remboursement des subventions publiques, amende de 45.000 euros pour les architectes, entrepreneurs et toute personne responsable de l'exécution des travaux. En cas de récidive, la peine est portée à 6 mois d'emprisonnement et à 75.000 euros d'amende. Enfin, une commission communale ou intercommunale d'accessibilité est constituée dans toutes les collectivités de plus de 5.000 habitants, permettant d'associer les personnes handicapées à la mise en œuvre de l'accessibilité.

Cadre légal régional et communautaire

Au niveau régional, l'ordonnance du 8 décembre 2016 portant sur l'intégration de la dimension du handicap dans les lignes politiques de la Région de Bruxelles-Capitale, l'ordonnance du 23 décembre 2016 portant intégration de la dimension du handicap dans les lignes politiques de la Commission communautaire commune, et le décret du 15 décembre 2015 portant intégration de la dimension du handicap dans les lignes politiques de la Commission communautaire française, imposent la prise en compte de la dimension du handicap et de la protection et de la promotion des droits de l'homme des personnes handicapées dans toutes les politiques par les personnes responsables de l'élaboration, de la mise en œuvre et de l'évaluation de ces politiques.

Au niveau de la Commission communautaire française il existe également un décret relatif à l'inclusion de la personne handicapée qui, dans sa version coordonnée en vigueur au 1er janvier 2019, définit l'inclusion : comme la participation de la personne handicapée dans toutes les dimensions de la vie sociale et quotidienne, avec la même liberté de choix que les autres personnes, et prenant des mesures efficaces et appliquées pour garantir la pleine jouissance de ce droit ainsi que sa pleine insertion et participation à la société.

Frankrijk heeft bindende algemene regelgeving aangenomen over de toegankelijkheid van alle (openbare of particuliere) gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn. Het gaat om de wet « voor de gelijkheid van rechten en kansen, participatie en burgerschap van personen met een handicap », de zogeheten « handicapwet », die op 11 februari 2005 is aangenomen. De wet voert de verplichting in om de gebouwen en vervoermiddelen binnen een maximumtermijn van 10 jaar toegankelijk te maken. Het gaat om de toegankelijkheid, ongeacht de handicap (fysieke, zintuiglijke, mentale, psychische, cognitieve of meerdere handicaps), van particuliere of openbare nieuwe woonverblijven en, in sommige gevallen, om bestaande woonverblijven wanneer ze gerenoveerd worden.

De wet bepaalt dat aan het einde van de werken een conformiteitsattest dient te worden afgegeven door een onafhankelijke derde, en ze beperkt de afwijkingmogelijkheden (een algemene afwijking is niet langer mogelijk). Bij niet-naleving van de regels worden sancties opgelegd : de sluiting van het etablissement dat de termijn voor de toegankelijkheid niet in acht neemt, terugbetaling van de overheids subsidies en een boete van 45.000 euro voor de architecten, aannemers en iedere persoon die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de werken. In geval van recidive wordt de straf verhoogd tot 6 maanden gevangenisstraf en een boete van 75.000 euro. Tot slot wordt in alle gemeenten van meer dan 5.000 inwoners een gemeentelijke of intergemeentelijke toegankelijkheidscommissie opgericht, waardoor de personen met een handicap kunnen worden betrokken bij de werken met het oog op de toegankelijkheid.

Gewestelijk en communautair rechtskader

Op gewestelijk niveau wordt in de ordonnantie van 8 december 2016 betreffende de integratie van de handicapdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de ordonnantie van 23 december 2016 houdende integratie van de handicapdimensie in de beleidslijnen van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en het decreet van 15 december 2015 betreffende de integratie van de handicapdimensie in de beleidslijnen van de Franse Gemeenschapscommissie opgelegd rekening te houden met de handicapdimensie en de bescherming en bevordering van de mensenrechten van personen met een handicap in alle beleidsmaatregelen door degenen die verantwoordelijk zijn voor de uitwerking, de uitvoering en de evaluatie van dergelijke beleidsmaatregelen.

Op het niveau van de Franse Gemeenschapscommissie bestaat er eveneens een decreet betreffende de inclusie van personen met een handicap waarvan de gecoördineerde versie die in werking trad op 1 januari 2019, inclusie omschrijft als : de participatie van een persoon met een handicap in alle dimensies van het maatschappelijke en dagelijkse leven, met dezelfde keuzemogelijkheden als anderen, door doeltreffende en passende maatregelen te nemen om het volledige genot van dit recht en de volledige inschakeling en participatie in de maatschappij te garanderen.

L'accessibilité est également définie comme étant la possibilité pour chacun d'accéder à tout moment et en toute sécurité, de façon égale et autonome, à son cadre de vie, ainsi que de se déplacer, d'utiliser et de comprendre tous les lieux, services, produits et activités offerts par la société.

Pour ce qui concerne spécifiquement l'accès au bâti, le Règlement Régional d'Urbanisme (RRU) consacre un titre entier (Titre IV) à l'accessibilité des bâtiments aux personnes à mobilité réduite. Les prescriptions de ce titre sont obligatoires et s'appliquent de manière générale à tous les bâtiments ou équipements destinés à être utilisés par le public, quelle que soit leur taille, de la gare au distributeur de billets (cfr article 1er, § 3, pour la liste des bâtiments et équipements concernés). Ces normes s'appliquent à tous les actes et travaux soumis à permis d'urbanisme ou faisant l'objet d'une dispense de permis, effectués sur des bâtiments et équipements neufs ou existants, destinés à un usage par le public. Le RRU prescrit des normes d'aménagement relatives :

- à l'accès aux bâtiments : utilisation du symbole international d'accessibilité, voie d'accès, caractéristiques de la rampe, porte d'entrée ;
- à l'accès aux parkings (situés dans des bâtiments) : emplacements de parking réservés aux PMR ;
- à la circulation interne dans les bâtiments : signalisation, couloirs, portes intérieures, ascenseurs, escaliers ;
- aux équipements : toilettes, salles de bain, cabines d'essayage, cabines de douche, chambres, équipements publics, guichets, sièges.

Dans la Déclaration de politique générale commune au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et au Collège réuni de la Commission communautaire commune pour la législature 2019-2024, il est dit qu'« une information complète concernant le niveau d'accessibilité aux personnes en situation de handicap et autres personnes à mobilité réduite des infrastructures et lieux ouverts au public sera donnée aux utilisateurs et visiteurs. ». Il est également stipulé que « le Gouvernement appliquera une politique d'inclusion en veillant à l'accessibilité du parc sportif pour les personnes porteuses d'un handicap et en intégrant un volet sur cette thématique dans le cadastre des sports bruxellois ». Néanmoins, rien n'est évoqué concernant l'amélioration de l'accessibilité des bâtiments et lieux ouverts au public.

Problématique

Comme le déplorent les recommandations émises par Comité des droits des personnes handicapées des Nations Unies, de nombreux écueils demeurent concernant l'accessibilité aux bâtiments accueillant du public en Belgique.

Ook toegankelijkheid wordt daarin omschreven als volgt : de mogelijkheid voor eenieder om op elk ogenblik en in alle veiligheid op een gelijkwaardige en autonome manier toegang te hebben tot zijn levensomgeving, om zich te verplaatsen, en om alle plaatsen, diensten, producten en activiteiten die aangeboden worden door de maatschappij, te gebruiken en te begrijpen.

Meer bepaald inzake de toegang tot gebouwen is een hele titel (Titel IV) van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) gewijd aan de toegankelijkheid van de gebouwen voor personen met beperkte mobiliteit. De voorschriften van deze titel zijn verplicht en gelden voor alle voor het publiek toegankelijke gebouwen of uitrustingen, ongeacht hun grootte, gaande van het station tot de geldautomaat (zie artikel 1, § 3, voor de lijst van de betrokken gebouwen en uitrustingen). Deze normen zijn van toepassing op alle handelingen en werken die onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning of vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning en die worden uitgevoerd aan nieuwe of bestaande bouwwerken en uitrustingen voor openbaar gebruik. De GSV legt inrichtingsnormen op met betrekking tot :

- de toegang tot de gebouwen : gebruik van het internationaal toegankelijkheidssymbool, toegangsweg, kenmerken van de toegangshelling, toegangsdeur ;
- de toegang tot de parkeerruimten (in gebouwen) : parkeerplaatsen voorbehouden voor PBM's ;
- de verplaatsing binnenin de gebouwen : markering, gangen, binnendeuren, liften, trappen ;
- de uitrustingen : toiletten, badkamers, paskamers, douchecellen, kamers, openbare uitrustingen, loketten, stoelen.

De gezamenlijke algemene beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor de zittingsperiode 2019-2024 stelt het volgende : « Gebruikers en bezoekers zullen volledige informatie krijgen over de mate waarin een voor het publiek opengestelde infrastructuur of plaats toegankelijk is voor personen met een beperking en andere personen met beperkte mobiliteit. ». Tevens wordt aangegeven dat « de Regering een inclusiebeleid gaat voeren door erop toe te zien dat het sportpark beschikbaar is voor personen met beperkte mobiliteit en een hoofdstuk over dit thema toe te voegen aan het Brussels sportkadaster. ». Er wordt echter niets gezegd over het verbeteren van de toegankelijkheid van voor het publiek opengestelde gebouwen en plaatsen.

Problematiek

Zoals wordt betreurd in de aanbevelingen van het Comité van de Verenigde Naties voor de rechten van personen met een handicap, blijven er vele valkuilen bestaan met betrekking tot de toegankelijkheid van voor het publiek opengestelde gebouwen in België.

Ainsi à Bruxelles, malgré un RRU volontariste, le Collectif Accessibilité Wallonie Bruxelles (CAWaB) relève notamment que les bâtiments neufs ou soumis à permis d'urbanisme ne sont évalués que sur plan et pas in situ. Or sur plan, si l'emplacement, par exemple, d'un dispositif sanitaire peut être évalué, sa hauteur échappe à tout contrôle. Un défaut de mise en œuvre de quelques centimètres peut rendre l'accessibilité nulle. Ainsi, différents aménagements nécessaires ne peuvent être vérifiés sur plan et nécessiteraient aussi une visite de contrôle sur place. Autre point : même pour les bâtiments neufs, il n'existe pas de certification d'accessibilité obligatoire ni de sanction en cas de non-respect des normes. Enfin, les bâtiments existants et ouverts au public ne sont pas concernés par les normes du RRU, aucune obligation ou incitation à une mise en accessibilité n'est prévue.

La présente proposition de résolution vise dès lors à améliorer progressivement l'accessibilité des bâtiments ouverts au public appartenant, en propriété ou en location, à la Région de Bruxelles-Capitale.

Céline FREMAULT (F)
Victoria AUSTRÆT (F)
Françoise DE SMEDT (F)
Bianca DEBAETS (N)
Aurélië CZEKALSKI (F)

Zo merkt het «Collectif Accessibilité Wallonie Bruxelles » (CAWaB) met name op dat in Brussel de nieuwe gebouwen of gebouwen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is, alleen op basis van een plan worden beoordeeld en niet ter plaatse. Als de plaats van een sanitaire voorziening bijvoorbeeld op een plan kan worden beoordeeld, ontsnapt de hoogte ervan echter aan elke controle. Door enkele centimeters te weinig kan de toegankelijkheid tot nul worden herleid. Verschillende noodzakelijke aanpassingen kunnen dus niet worden gecontroleerd op een plan en zouden dus ook een controlebezoek ter plaatse vereisen. Een ander punt : zelfs voor nieuwe gebouwen bestaat geen verplichte toegankelijkheids-certificering, noch sancties voor niet-naleving van de normen. Ten slotte vallen de bestaande voor het publiek opengestelde gebouwen niet onder de normen van de GSV en ontbreekt een verplichting of stimulans om ze toegankelijk te maken.

Dit voorstel van resolutie beoogt bijgevolg de toegankelijkheid van de voor het publiek opengestelde gebouwen die eigendom zijn van of gehuurd worden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, geleidelijk te verbeteren.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

relative à l'accessibilité pour les personnes en situation de handicap des bâtiments ouverts au public en Région de Bruxelles-Capitale

Le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu les textes transnationaux qui rappellent que toute discrimination fondée, entre autres, sur le handicap est interdite (la Déclaration universelle des droits de l'homme, la Convention européenne des droits de l'homme et des libertés fondamentales, la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne) ;

Vu l'article 9 relatif à l'accessibilité de la Convention de l'Organisation des Nations Unies (ONU) du 30 mars 2007, ratifiée par la Belgique le 2 juillet 2009 ;

Vu les recommandations du Comité des droits des personnes handicapées des Nations Unies ;

Vu la volonté du Sénat d'inscrire une disposition spécifique en faveur des personnes handicapées dans la Constitution (Article 22ter) ;

Vu la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination ;

Vu l'ordonnance du 8 décembre 2016 portant sur l'intégration de la dimension du handicap dans les lignes politiques de la Région de Bruxelles-Capitale ;

Vu la Déclaration de politique générale commune au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et au Collège réuni de la Commission communautaire commune pour la législature 2019-2024 ;

Considérant que les personnes à mobilité réduite représentent 30 % de la population ;

Considérant que de nombreux écueils demeurent concernant l'accessibilité aux bâtiments accueillant du public en Belgique (recommandations émises par Comité des droits des personnes handicapées des Nations Unies) ;

Considérant qu'une personne qui n'a pas accès à des services, des biens, des informations parce qu'elle ne peut se rendre dans les lieux qui les fournissent est, par définition, exclue de la vie sociale ;

Considérant qu'il est du devoir des autorités publiques de lever un maximum d'obstacles qui empêchent les personnes en situation de handicap d'exercer leur droit de participer pleinement à la vie sociale dans toutes ses facettes (article 9 de la Convention relative aux droits des personnes handicapées ONU) ;

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de toegankelijkheid voor personen met een handicap van de gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die openstaan voor het publiek

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,

Gelet op de transnationale teksten die eraan herinneren dat elke vorm van discriminatie op grond van onder meer een handicap verboden is (de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) ;

Gelet op artikel 9 over de toegankelijkheid van het Verdrag van de Verenigde Naties (VN) van 30 maart 2007, dat door België op 2 juli 2009 is geratificeerd ;

Gelet op de aanbevelingen van het Comité van de Verenigde Naties voor de rechten van personen met een handicap ;

Gelet op de wens van de Senaat om een specifieke bepaling ten gunste van personen met een handicap in de Grondwet op te nemen (Artikel 22ter) ;

Gelet op de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie ;

Gelet op de Ordonnantie van 8 december 2016 betreffende de integratie van de handicapdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ;

Gelet op de Gemeenschappelijke Algemene Beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor de zittingsperiode 2019-2024 ;

Overwegende dat personen met beperkte mobiliteit 30 % van de bevolking vertegenwoordigen ;

Overwegende dat er nog veel struikelblokken zijn met betrekking tot de toegankelijkheid van gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn in België (aanbevelingen van het Comité van de Verenigde Naties voor de rechten van personen met een handicap) ;

Overwegende dat een persoon die geen toegang heeft tot diensten, goederen of informatie omdat hij of zij niet naar de plaatsen kan gaan die deze verstrekken, per definitie uitgesloten is van het maatschappelijk leven ;

Overwegende dat het de plicht is van de overheid om zoveel mogelijk obstakels uit de weg te ruimen die personen met een handicap beletten om hun recht op volledige deelname aan alle facetten van het maatschappelijk leven uit te oefenen (artikel 9 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap) ;

Demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale :

- de veiller à la mise en accessibilité aux personnes en situation de handicap des bâtiments existants, ouverts au public, appartenant, en propriété ou en location, à la Région de Bruxelles-Capitale :
  - en réalisant, en collaboration avec le secteur associatif, un état des lieux de l'accessibilité de ces bâtiments et en élaborant des recommandations à l'appui de cet état des lieux ;
  - en adoptant, sur la base de ces recommandations, un plan d'action relatif à l'accessibilité qui planifie, coordonne et budgétise des travaux visant une mise en accessibilité de ces bâtiments dans un délai de dix ans. Le plan prévoit également le suivi opérationnel des travaux par une équipe formée et spécialisée au sein de l'administration régionale ;
- d'agir sur la mise en accessibilité aux personnes en situation de handicap de tous les bâtiments neufs ou soumis à de grosses rénovations, ouverts au public en Région de Bruxelles-Capitale, en transposant dans la législation bruxelloise l'obligation d'obtention d'un certificat d'accessibilité ; lequel certificat sera délivré après une vérification systématique, réalisée in situ par un organisme indépendant, de la bonne exécution des prescriptions d'accessibilité du permis d'urbanisme prévues par le RRU.

Céline FREMAULT (F)
 Victoria AUSTRÆT (F)
 Françoise DE SMEDT (F)
 Bianca DEBAETS (N)
 Aurélie CZEKALSKI (F)

Verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering :

- werk te maken van de toegankelijkheid voor personen met een handicap van de bestaande gebouwen die openstaan voor het publiek en die eigendom zijn van of gehuurd worden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest :
  - door, in samenwerking met de verenigingssector, een stand van zaken op te maken van deze gebouwen en aanbevelingen op te stellen ter ondersteuning van die stand van zaken ;
  - door op basis van die aanbevelingen een actieplan betreffende de toegankelijkheid aan te nemen, dat de werkzaamheden plant, coördineert en budgetteert om deze gebouwen binnen een termijn van tien jaar toegankelijk te maken. Het plan voorziet ook in de operationele follow-up van de werkzaamheden door een opgeleid en gespecialiseerd team binnen het gewestbestuur ;
- werk te maken van de toegankelijkheid voor personen met een handicap van alle nieuwe gebouwen of gebouwen die een grote renovatie ondergaan en die openstaan voor het publiek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door de verplichting tot het verkrijgen van een toegankelijkheids-certificaat in de Brusselse wetgeving om te zetten ; dit certificaat zal worden uitgereikt na een systematische controle, ter plaatse uitgevoerd door een onafhankelijke instantie, van de correcte uitvoering van de toegankelijkheidsvoorschriften van de stedenbouwkundige vergunning zoals voorzien in de GSV.